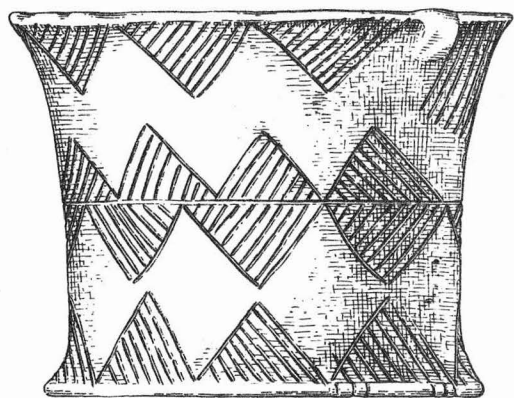

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1982

BRNO 1984

to místech předpokládat zaniklou středověkou osadu Radměřice, připomínanou v písemných pramenech severně od Mušova¹.

Poznámka:

- 1 J. Unger - M. Zemek, Z osudů nedávno zaniklého Mušova, Jižní Morava 18, 1982, 112.

Feststellungsgrabung in der Grenznähe der Gemeindenkataster Pasohlávky - Ivan / Bez. Břeclav/. Beim Aushub für eine Wasserleitung unweit der Kreuzung der Staatsstrasse Brno - Mikulov und der Strasse Pasohlávky-Ivan, längs der südöstlichen Seite der Strasse nach Ivan, wurden einige eingetiefte Objekte gestört. Sie hoben sich in den Wänden der Aushubrinne ab und setzten bis zur Grenze des Katasters Ivan fort. Aus zwei benachbarten Gruben, die sich 210 m von der Kreuzung befanden, hat man Material gewonnen, das nach der Keramik in das Ende des 13. und in das 14. Jahrhundert datiert werden kann. Höchstwahrscheinlich kann man an diesen Stellen die mittelalterliche Dorfwüstung Radměřice voraussetzen, die in schriftlichen Quellen nördlich von Mušov erwähnt wird.

VÝZKUM BRATRSKÉHO SBORU V IVANČICÍCH

/okr. Brno-venkov/

Jiří Vaněk, Okresní muzeum Ivančice

/Tab. 11/

Již třetím rokem pokračuje Okresní muzeum v Ivančicích ve výzkumu areálu bývalého bratrského sboru, významného kulturního centra 16. a poč. 17. stol. Záchraný výzkum pod vedením L. Šebely a referenta byl zahájen v červnu 1980 v objektu provozu Šmeralových závodů, kde při zemních pracích bylo zachyceno silné základové zdivo. Při výzkumu byly odkryty základy polygonálního závěru sakrální stavby s pěti opěráky a přilehlý korpus zděné válcovité studny. Zjišťovací sondou cca 15 m východně od presbytáře byl zjištěn menší zděný objekt, který zatím nebyl podrobněji zkoumán.

Kromě značného množství keramických zlomků /část nádob a kachlů bylo možno rekonstruovat / a skleněných střepů, převážně z okenních terčků, zaslouží si zmínky především zlomky mosazného kování knížních vazeb, mosazné špendlíky, několik mincí a žetonů z přelomu 16. a 17. stol., kostěný hřeben s rytou výzdobou, monogramem a dat. 1572, bronzové soukromé pečetidlo s monogramem a dat. 1611 aj.¹

V sezonách 1981/82 převzal po L. Šebelovi vedení výzkumu L. Belcredi. Byla prozkoumána plocha cca 300 m² západně od presbytáře² a odkryto základové zdivo lodi modlitebny /jižní a záp. zeď/, přiléhající k dosud zachované a restaurované věži, a základy dvou pilířů předsínky. Vzhledem ke značnému snížení původně svažitého terénu v dřívějších letech nepodařilo se již /ani v negativu/ zachytit základy severní zdi. Sondami byly prozkoumány i základy zmíněné věže, včetně vnitřního prostoru.

Pod úrovní původní podlahy /nedochované/ byly zjištěny odpadní jámy s deformovanou keramikou 14./15. stol., především v prostoru předsínky, přiléhající k základům dnešního domu č. 10. Bylo získáno opět větší množství keramického materiálu, skleněné střepy, několik renesančních stavebních článků, ve starší vrstvě i několik hrotů šípů do kuší.

Dosavadní výzkum odhalil půdorys bratrského kostela a opravil tak starší názory na vzhled modlitebny. Zároveň obohatil muzejní sbírky značným množstvím nálezového materiálu. Sondáže na volné ploše jižně od lodi zachytily základové zdivo dalších objektů a pokračování výzkumu v dalších letech může přinést nové zajímavé poznatky o podobě celého bratrského areálu i o jeho kulturní i hospodářské funkci, dosud známé jen z pramenů písemných a příslušné literatury³.

Poznámky:

- 1 Blíže viz Šebela, L. - Vaněk, J., Předběžná zpráva o záchr. archeol. výzkumu v areálu býv. bratr. sboru v Ivančicích, VVM XXXIV/1982, 201-206, obr. příl.
- 2 V r. 1953 zde prováděla menší sondáž V. Fialová v rámci terénních úprav okolí věže před chystanou stavební úpravou. Existenci nálezové zprávy resp. příslušné dokumentace tohoto průzkumu /kromě 4 nepřilíh prázdných fotografií/ se nám bohužel nepodařilo zjistit.
- 3 Starší literaturu a prameny shrnují např. A. Kratochvíl v monografii Ivančice /1906/ a Hrejsa, F.: Sborové jednoty bratrské, Praha 1939, 92-103. Pokus o kresebnou rekonstrukci vzhledu modlitebny podle názorů z 50. let je v archivu KSSPOP v Brně, fasc. Ivančice.

Grabung der Brüderschaftskommende in Ivančice /Bez. Brno-venkov/. Das Bezirksmuseum in Ivančice setzte im Jahre 1982 bereits mit der dritten Saison in der Grabung des Areales der ehemaligen Brüderschaftskommende in Ivančice fort. Diese Kommende war im 16. und zu Beginn des 17. Jahrhunderts ein bedeutendes Kulturzentrum mit entwickeltem Schulwesen und einer Druckerei, Buchbinde-
reiwerkstätte usw. Hier wirkte eine von den grössten Gestalten des böhmischen Humanismus des 16. Jahrhunderts der Brüderschaftsbischof Jan Blahoslav, Rektor der höheren Schule war Esrom Rüdinger. Während der bisherigen Grabung, die auch in den weiteren Jahren fortsetzen soll, gelang es die Fundamente der Brüderschafts-Kirche abzudecken /polygonaler Abschluss mit Stützsystem und einschiffiger Raum mit Vorraum/, baulich an den bisher erhaltenen Turm anknüpfend, ferner einen gemauerten Brunnen mit reichem Fundament aus dem 16. - 17. Jahrhundert; Suchgräben erfassten auch Grundmauern von weiteren gemauerten Objekten. Durch die Ausgrabung hat man, ausser einer zahlreichen Menge von Keramik- und Glasbruchstücken /grösstenteils von kreisförmigen Einsetzen der Fenstervitrage/, kleinen eisernen Gegenständen, Messingstecknadeln und Bruchstücken von Einbandbeschlägen auch einige Münzen und Jetons aus der Wende des 16. und 17. Jahrhunderts, einen beinernen Kamm mit geritzter Verzierung, Monogramm und Datum 1572, eine bronzene Petschaft mit Monogramm und Datum 1611 u.a. gefunden.

UNTERSUCHUNG DER MITTELALTERLICHEN GOLDFÖRDERUNG IM RAUME HORY UND SVOJKOVICE

/Bez. Jihlava, Třebíč/

Jiří Merta, TM Brno, Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno, Josef Unger, RM Mikulov

Auf Anregung von Prof. M. Matějka aus Brno wurde im Herbst 1982 eine Oberflächenuntersuchung der mittelalterlichen Förderungsrelikte in der Umgebung von Hory und Svojkovice durchgeführt. Zum Denkmalschutz ist der Abschnitt der Goldwäschen im Tale des Horský Baches nördlich der Gemeinde Hory und Spuren der primären Förderung südöstlich von Hory vorgeschlagen worden. Ferner wurde eine Oberflächenuntersuchung im Raume der mittelalterlichen Dorfwüstung Štítky im Kataster der Gemeinde Svojkovice /Bez. Jihlava/ vorgenommen, wo von Mitgliedern der Geoindustrie archäologisches Material aus einer geologischen Sonde gewonnen wurde, die man in der Meinung, dass es sich um einen Schachtbruch handelt, quer über die Reste der Festungsstätte in Štítky führte¹.

Anmerkung:

- 1 Z. Měřínský, Hornické vsi Velké a Malé Štítky u Svojkovic a Hor /okr. Jihlava a Třebíč/, in: Zkoumání výrobních objektů a technologií archeologickými metodami, Sammelbuch vom Seminar im Technischen Museum Brno 1982, in Druck.

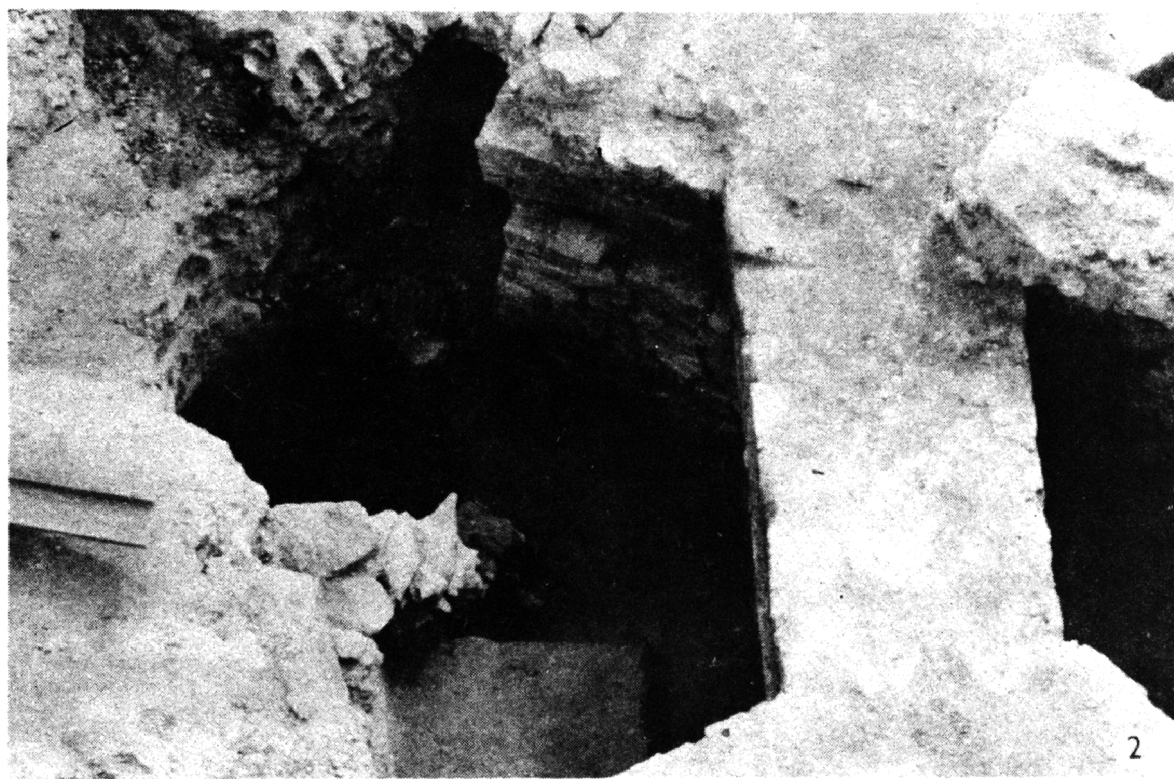
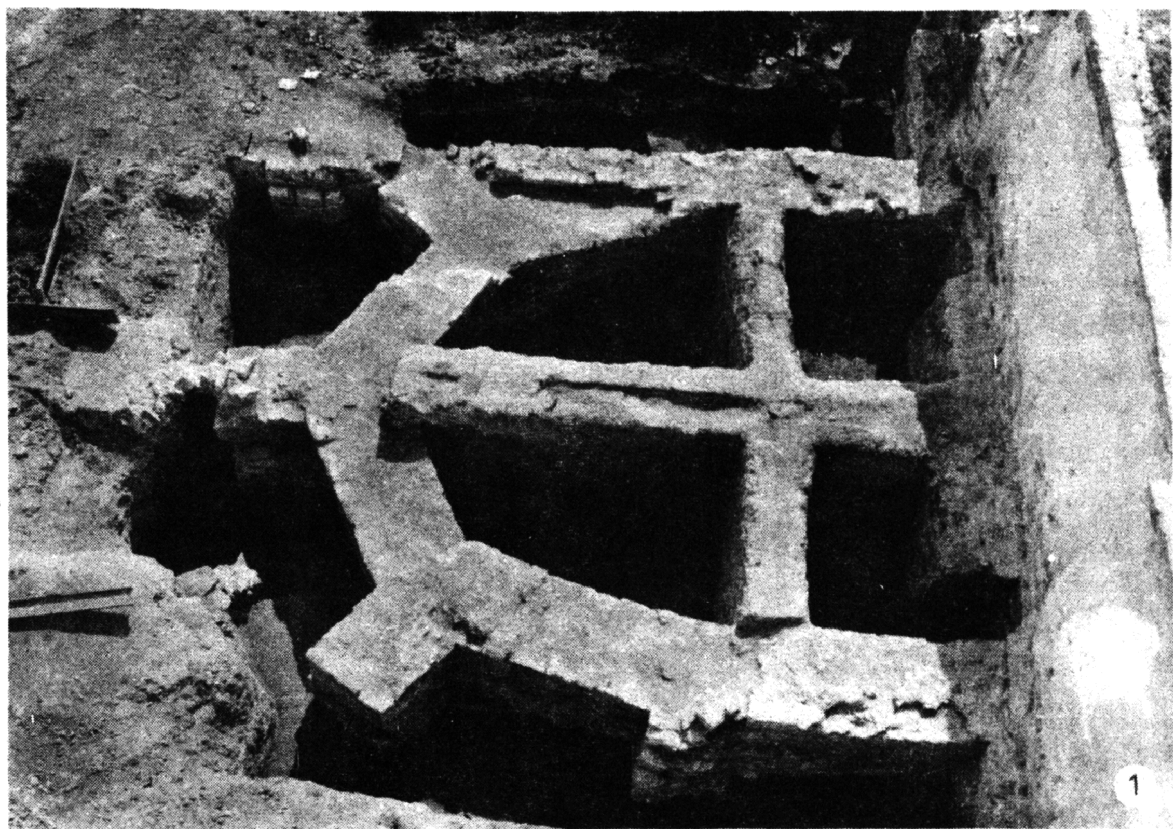
PRŮZKUM VÝKOPU PRO STAVBU PODCHODU PŘED HLAVNÍM NÁDRAŽÍM V BRNĚ

/okr. Brno - město/

Dana Cejnková, Muzeum města Brna, Irena Loskotová, Brno, Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Během léta a podzimu roku 1982 sledovali pracovníci Muzea města Brna a Archeologického ústavu v Brně stavbu podchodu před budovou hlavního osobního nádraží na nám. Československé armády v Brně. Při výkopových pracích byly na několika místech stavby zjištěny zbytky městského opevnění, budovaného od 60. let 17. století do 1. poloviny 18. století. V této bývalé mohutné fortifikace se v jednotlivých stavebních rýhách objevily části masivních kamenných zdí, obezděných z vnější strany cihlovou plentou.

V hlavní výkopové jámě před vchodem do budovy nádraží byl zaměřen a prozkoumán 40 m dlouhý a 7 m vysoký profil, na němž bylo patrné několik různorodých vrstev. Celý profil byl zpevněn železnými opěrami a z prostoru mezi nimi byly z vrstev vybírány vzorky úlomků keramiky.

Tab. 11

Ivančice /okr. Brno-venkov/. Bratrský sbor. 1 odkryté základy presbytáře, pohled od severovýchodu; 2 pohled na středověkou studnu u středověho opěráku po vyčištění. - Brüderschaftskommende. 1 abgedeckte Fundamente des Presbyteriums, Ansicht von Nordost; 2 Ansicht auf einen mittelalterlichen Brunnen bei einem Mittelstützbalken nach der Säuberung.